

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 120, z dostavljanjem na dom K 150; s pošto celoletno K 200, polletno K 100, četrtletno K 50, mesečno K 170. — Za inozemstvo celoletno K 300. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vrstijo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtica, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju posebni pogoji. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Dva slučaja.

Naši klerikalci se delajo vedno kakor bi bili najpoštenjša stranka na svetu, oni trdijo pri vsaki priliki, da so skozinskoz demokratična stranka in tudi strogo načelni so, pripovedujejo vsakemu, ki jih hoče poslušati in jim verovati.

Kako je s poštenostjo klerikalne stranke, to je dobro znano posebno kranjskim učiteljem, gasilnim društvom in — paznikom prisilne delavnice, ki vsi čutiljo na svojih hrbitih nasilno pest klerikalnih voditeljev. Tudi njihov demokratičen sestoj v tem, da se njihovi pristaši rekrutirajo po ogromni večini iz nezavednega, neprebujenega kmetijskega ljudstva, ali politika klerikalnih voditeljev nikdar ni bila ljudska, v državnem zboru so vedno podpirali vsa protiljudska stremjenja vseh vlad, ker pač dobro vedo, da je Dunaj daleč in da njihovi volilci ne bodo zapazili razlike med radikalnimi besedami doma in med krvavimi kupčijami na Dunaju. Njihova načelnost je pa taka, da imajo za vsako stvar v pripravi po dve teoriji; eno za in eno proti.

V ravnokar minulem zasedanju kranjskega deželnega zbora je bilo tudi govora o nekem razpisu dežel. odbora županstvom glede sestave prvotnih imenikov porotnikov. Poslanec dr. Novak je dokazoval, da je dež. odbor s tem svojim razpisom prekoračil svoj delokrog in je predložil resolucijo, s katero se poziva dež. vlada, da pouči dež. odbor o njegovih dolžnostih in pravicah.

Takrat je vstal dež. glavar dr. Susteršič in je ogorčeno protestiral proti temu, da dež. poslanec kliče na pomoč deželno vlado proti dež. odboru, češ, da s tem nastopa proti avtonomiji dež. odbora. Kdor bi takrat poslušal dr. Susteršiča in videl s kako vnebo se zavzema za avtonomijo dež. odbora, ne bi pa naših klerikalcev dobro poznal, bi morda dobil prepričanje, da je to morda res moderna stranka, ki se zaveda važnosti avtonomije raznih korporacij in bi se, seveda — zmotil.

Kmalu po tej seji dež. zbora je imel svojo sejo ljubljanski občinski svet, torej tudi avtonomna korporacija. Na dnevnem redu so bili računski sklepi in naravno bi bilo, da jih podvržejo oni člani občinskega sveta, ki s temi sklepi niso zadovoljni, tudi najstrožji kritiki. To je tudi storil nemški obč. svetnik Pammer, spiritus agens klerikalne delegacije obč. svetnik Štefe se je pa vzdržal vsake kritike in je z naravnost brezprimernim cizlizmom izjavil, da bo o računskih sklepih takolintako imel

zadnjo besedo — deželni odbor, torej korporacija, ki z ljubljanskim prebivalstvom nima nič skupnega.

Taki so klerikalci: dež. odbor je klerikalen, torej nedotakljiv in sveta dolžnost vseh deželnih poslancev je čuvati njegove avtonomije. Ljubljanski občinski svet je pa po svoji večini napreden, torej na noge vse oblasti proti njegovim sklepom, klerikalni občinski svetniki igrajo očitno vlogo izdajalcev občinske avtonomije!

S tako nasilno, protiljudsko in breznačelno stranko treba obračunati, treba jo je uničiti. Lahka stvar to ni, ker klerikalci imajo na svoji strani vlado, imajo duhovščino in zelo razvito in razširjeno časopisje, ki je tako lažljivo, kot nikjer na svetu, kar tudi sami priznavajo s tem, da določajo za odgovorne urednike svojih lažljivih in obrekljivih listov državne poslance, ki jih sodišče ne more preganjati. Težak bo boj s klerikalizmom, pa težak je vsak boj, pri vsem tem je pa uspeh v boju za pravično stvar siguren. In pravičnejše stvari od boja proti stranki raznih Susteršičev, Krekov in Lampetov že biti ne more!

Slovenska zemlja.

IZ DEŽELE.

V poslednjem zasedanju kranjskega deželnega zbora se je med drugimi predlogami sprejela zakonska novela občinskega volilnega reda, s katero se volilna doba podaljša od treh na šest let. Ta sprememba nikakor ni umestna še manj pa koristna, marveč bi bila v obč. škodljiva, saj občinske volitve stanejo malenkost nasproti deželnim in državnoborskim volitvam. Da je to istina, bo sigurno pritrtila velika večina deželanov. V pojasnilo k temu naj sledi nekoliko opomb: Ako zadane izvolitve moža za župana, ki ne poseduje k temu potrebne zmožnosti, mu povroči razne preglavice in težave, morda celo kazni in zadržave v dolgeve ter pri tem trpi škodo, osobito še, ako ravna nesebično. V nasprotnem slučaju pa, ako je izvoljen za župana brezvesten naviljanec, so oškodovani občinarji eno ali drugo je skoraj gotovo. Pripetilo se je že, da je pri triletni dobi zmanjkalo vsaj v kakem razredu, z namestniki vred, predpisano število odbornikov, bodisi, da so pomrli, se izselili, ali sploh mandate izgubili in se je vsled tega pred časom morala volitev ponoviti. Pri šestletni dobi bi se to še pomnožilo. Bil je svoječasno nekje dolgoletni župan, ki si je bil svest, da mu nihče drugi

ne odvzame obč. pečata, nego smrt. Slučaj pa je nanese, da je izvolitev župana padla na drugo osebo. Pri oddaji obč. urada je šlo še dosti dobro, manjkalo je le knjige za licence, katero je bivši župan prikrižil. Domnevalo se je, (ta sumnja je bila najbrže upravičena), da je goldiarčke spuščal v lastni žep, mesto, da bi prilepljal predpisani kolek v juksto, kamor ni pokukalo tuje oko. Kdo je imel pri tem korist in kdo je bil oškodovan? Izkušnja uči, da postane dolgoletni župan ošaben in trmoglav nasproti občinstvu, osobito še, ako ima odbornike kimovce. Ako kdo želi vpogled v notranjo občinsko upravo, pa župan zarenči: ali misliš, da sem goljufal, ti predrzneš! Sploh se čestokrat čuje glas med ljudstvom: vsake tri leta bi moral biti drugi župan. Pravilno bi bilo: občinski odbor naj se voli na tri leta, župana pa za vsako upravno leto. Ob novem letu bi morali biti točno občinski računi odobreni in potem bi takoj sledila volitev župana, za tekoče leto. To bi bila kontrola čez vse kontrole in izognilo bi se mnogim in težkim neprilikam! Navedeno je tu le nekoliko vzrokov iz katerih je razvidno, da dotični zakon nikakor ni na mestu, ter se vis. c. kr. deželni vladi, brez vsakojakih pridržkov, v korist in blagor prebivalstva, ako hoče imeti red in poštenje v občinah, najresnejše priporoča, da sklenjenega dež. zakona, s katerem se hoče volilna doba obč. odborov podaljšati na šest let, ne predloži v Najvišje potrjenje.

IZ RADOVLJIŠKEGA OKRAJA.

Okrajni cestni odbor se sicer izpreminja, a okrajne sedaj dežel. ceste postajajo vedno bolj zapuščene. Nasiljeje se deloma in različno, približno le meter široko. Tu leži debelo posamno kamenje, katero konjska kopita odbijajo na poleg ležeče njive in travnike. Na vozu sedeč človek se popraviči boji, da ne bi izgubil vsega drobu iz sebe. Drugje je zopet kot fižol ali grah debel pesek, ki se navadno rabi za pešpota in ko nastane deževje, ga voda lepo izplakne s ceste. Od slučaja do slučaja bi se ceste morale nasipati debelo, da ko se gramoz vleže in vtisne v tla, bi cesta izgledala kot tlakana. Izjemoma je cesta obdana z živim plotom, iz katerega štrlijo čez meter dolge trnjeve veje in ako je slučajno kak plot na obeh straneh, zapira cesto, da svitloba niti treh metrov ne doseže, potem pa naj se izogne voz pogostim avtomobilom, ko gre za človeka samega trda. Cestnemu odboru so pač ljubši visoke cestne naklade, nego njegove dolžnosti. Je li to okr. glavarstvu kot

Družinska sreča.

„Naše edino domače veselje je naš lep novorojenček, naš up in naša nada.“

policijski oblasti kaj znano in ali mu je volja proti temu kaj ukreniti? Ako pa kdo pusti voz ali odloži kak material preblizu ceste, je takoj ovadba in kazeni!

Stajersko.

Št. Ilij v Slov. Goricah. (Nemčurške kozlarije.) Dne 25. oktobra so imeli tukajšnji »Nemci« svoj veliki dirindaj. Tudi oni so se hoteli pokazati in praznovali 100letnico pri Lipskem. Vso prireditve je aranzirala mlada »Heimstatt«. Seveda ni manjkalo njenega krušnega očeta Fraisa, tega največjega »Nemca« v Slov. Goricah. Kot vedno o takih prilikah so bili ti ljudje seveda čisto »črno-zolto« patriotični. Da, niti »Wachterce« niso peli več kot pol tucatkrat. Seveda so morali nastopati tudi razni govorniki, kojim se je že po njih imenih poznalo, da so po rojstvu in imenu trdi »Nemci«. Očividci pa tudi pravijo, da se še ni kmalu toliko »žrlo« kot baš to pot. Bili so pijani kot muhe še drugi dan.

Sv. Nikolaj pri Kozjem. (Smrtni padec.) V noči dne 28. oktobra je prišel domu posestnik Žnidarič iz nekega opravka, ki ga je imel črez dan v Gomilskem. Ker je bil zelo truden je šel naravnost v seno nad hlevom. Pri tem pa je zašel in prišel nad odpr-

tino, skozi katero se poriva seno v je pa v temi zašel in prišel nad odprpneje težkoranjenega in nezavestnega našel njegov sin, ki ga je nesel v sobo. Žnidarič je na zadobljenih ranah umrl že naslednjega dne. Ime! je strto lobanjo.

Gaberje pri Celju. (Sled — kulture.) Dne 1. t. m. v večernem mraku, sta dva tovarniška delavca, Lamprecht in Groß, napadla 9letno deklico in je onečastila. Dekle je pa tudi nevarno obolelo. Sled nemške kulture! To imamo od nje!

Maribor. (Mlad samomorilec.) 17letni pisarniški praktikant Legat je noč od 1. na 2. t. m. preokrol. Ko je prišel zjutraj domu, so ga starši seveda okregali. Fant je nato šel zopet z doma in si najel v mestu, v Vetrinjski ulici, v neki gostilni sobo. V ponedeljek zjutraj je odšel, popoldne pa ga je našel obešenega v tezenskem gozdu nek delavca. Tudi to je sled nemške kulture, ki jo dele razna nemška narodna bojna mariborska društva. Zapeljujejo k narodnim pobojem, ponočevanju po krčmah, javnih hišah itd. Potem se pa delajo — dobrotnike!

Maribor. (Aziatsko vandalstvo.) V noči od 4. na 5. t. m. se je tu zopet doigral slučaj, ki je v marsikom vzbudil živo spomin na neprijetne čase, ko je tu garnizijoniral grof, oziroma knez Esterhazy mlajši in drugi

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Briga naju, ker je to otrok, ki se mu je kaj užalilo ali pa je napravil neumnost, ki mu je nakopala trenotek, v katerem ni vedel, kaj dela. Briga naju, ker živi nekje v Parizu njegova rodbina, ki je gotovo že zdaj vsa iz uma in bo še bolj, ako se škandalček razve... Preklicano naju briga vse to, in najboljše je, ako ne črhneva besedice do trenutka, ko privedeva to dekle nazaj k njenim staršem. Ona bo vesela, da je šlo tako po ceni, oni pa srečni, da jo vidijo živo... in takrat ostane tudi tebi, zabitež, nekaj v dlani!«

Benedikt, ki se mu je zdaj zjasnilo, je pomežiknil prebrisano.

»Da, da, res je boljše, da je ne vlačim na policijsko stražnico...«

Tako se je preselila Gilberta Lemetrova na ležišče, ki sta ga imenovala Leblanova ponovno »posteljo v kabini«. In tako je ostala njena rešitev prav tako neopazena kakor njen samomorilni poizkus.

Tončka Leblanova je stregla ubogemu dekletu, kakor je vedela in znala; njena skrb sicer ni bila prav nesebična, pomagala pa ji je vendarle.

Benedikt Leblan je zasledoval lečilni trud svoje polovice z veliko radovednostjo, kateri se je pridruževalo zdaj tudi upanje v dobiček; mahoma pa je vzkliknil — ali bolje, zakiel:

»Tristo vragov! Zatvornico odpirajo!...«

»Že dobro, stari, le spravi se... Zdaj te ne potrebujem več.«

Uro kasneje ni bilo v nabiralnišču, kamor je skočila Gilberta, nobene barke več. In ko je privedel mali Kastor Florestana s svojim vohom do nabrežne ograje, kjer je zatulil žalobno in svoji strašni slutnji je ležalo pred solznimi očmi starega režiserja zgolj tiho pljuskajoče valovje, ki se je vračalo polagoma do svoje prejšnje višine.

Tončka Leblanova je bila slekla Gilberto in jo položila na posteljo. Toda njena zadržega je bila velika.

Ko je utopljenka čez kratko uro odprla nezavedne oči, je mrmrala zgolj nerazločne, nerazumljive besede, bledest njenih lic pa je zamenjala žarka rdečica — pravcat popadek vročice, ki je spremljal delirij in halucinacija... sami resni znaki... Benedikt Leblan, ki se je bil vrnil k ženi, je zmajal z glavo in prašal:

»Huda vročica jo kuha, ali ne?«

»Vraga, kako je ne bi — po takšnem doživljanju!...«

»In to utegne trajati dolgo.«

»Morda pa se tudi poleže.«

Skuhala je par makovih glav, ki jih je bila našla v kotu kabine, ter pripravila bolnico, da je zavžila močno pijačo.

Omamni učinek opija je nastopil skoraj neposredno. Razburjenosti in deliriju je sledilo skoraj mahoma globoko, brezčutno spanje...

In ko se je zgrudila nazaj na zglavje, vsa mokra od znoja, ki je lepil k sencam njene plave lase, vlažne še od vode, ki jih je bila prepojila, se je obrnila Tončka z vzdihom olajšanja k svojemu možu:

»Pustiva jo... zdaj spi... Ko se zjutraj prebudi, ji bo že bolje, in takrat izveva od nje kaj več kakor nočoj.«

Ko se je vzdramila Gilberta drugo jutro iz svojega težkega spanja, je pogledala okrog sebe z očmi, polnimi osuplosti in nedomenja.

Čolnarica je že prežala na ta trenotek.

»No«, je dejala in stopila k njej, »no, gospodična, ali vam je že kaj bolje?«

Gilberta se je zdrznila, ko je začela ta neznan glas in zagledala poleg sebe opaljani obraz te ženske z nerodnimi, grobimi kretnjami.

»Kje sem?« je jeknila.

Tončka pa je dejala:

»Nikarite se ne plašite, gospodična. Na moji ladiji ste, na čedni barčici, »Lepi Tončki« po imenu, ki sem ji kumica, ker se pišem za Tončko Leblanovo. Pripeti smo ta hip

ob nabrežju La Rapé, vas pa smo potegnili iz vode simoži v Senmartenskem kanalu, kjer ste hoteli napraviti veliko neumnost...«

»Ah, jaz nesrečnica!« je vzkliknilo dekletu v presunljivi grozi in obupu.

In kakor da so dvignile čolnarice besede nenadoma zastor, ki je plaval še nad strašnim spominom sinočnjega večera — se je vdalo ubogo dekletu glasnemu, nepremagljivemu ihtenju...

Tončka Leblanova jo je pustila plakati nekaj časa.

»Da«, je dejala naposled s sočutnim glasom, »prav pravite, gospodična, da ste nesrečen otrok, ker ste hoteli iti tja, kamor gredo od Boga zapuščeni, in se niste bali zakriviti nesrečo tistih, ki vas ljubijo.«

In ko je zajokala Gilberta ob teh besedah še presunljiveje:

»Torej nimate svojih ljudi, ubogo dete?«

»Svojih ljudi,« je ponovila Gilberta obupno, »svojih ljudi!...«

»Mater, očeta...«

»Ne«, je dejala Gilberta z brezupnim vzmahom.

»Starega očeta...«

Odgovor na to besedo je bil beden, bolesten vzdih.

»Imate ga,« je vzkliknila Tončka s sočutjem, ki je bil res odkritosrčen. »Pustili ste ubogega starčka, ki plaka za vami in obupava to uro, misleč, da ste mrtvi... Oh,

dete moje! Torej nistemislili nanj, ko ste storili svoje brezumno dejanje?«

»Ah!« je zahtevala Gilberta, »zaradi njega edinega me je pekla vest.«

»Torej ste vedeli, da umorite tudi njega?«

»Ah, gospa, bodite usmiljeni, ne recite mi tega...«

Toda Tončka je nadaljevala neizprošno:

»Vedeli ste, da bo vaša smrt tudi njegova smrt. Ah, ubogi stari mož! Dajte, povejte naglo, kam naj mu pošljem sporočilo!«

In Gilberta je odgovorila izmed solz:

»Gospodu Roajanetu, ulica Ešikje.«

Tončka je v tem že planila iz kabine:

»Benedikt... teci naglo v ulico Ešikje, k gospodu Roajanetu... in povej mu — kaj se je zgodilo...«

Ura še ni bila devetih zjutraj.

Florestan se je odpraviljal z doma... po strašni noči, v kateri ni bil niti legel, niti zatisnil očesa.

Ze pred eno uro — takoj ob zori — je hotel revež hiteti poizvedovat. Toliko da je poslušal staro Rozo, ki ga je zadrževala skoraj siloma ter mu ponavljala, sama vsa zmedena:

»Kam pa hočete iti? Saj ne morete storiti ničesar brez dovoljenja... in policijskega komisarja zdaj še ni v pisarni...«

»Nekdo bo že tam.«

(Dalje.)

Kupujte le v tobakarnah in trgovinah, kjer se prodaja „DAN“.

ijemu, enaki aristokrati, krvi in denarja. Imamo namreč srečo, imeti letos tu v garniziji do 40 prostovoljcev konjenikov, po večini Mažare. Og. se seveda o vsaki priliki in nepriliki radi pokažejo. Tako so tudi imenovano noč zašli v kavarno »Theresienhof« na Glavnem trgu. Vina in šampanjci pa so gg. kmalu tako zlezli v »Oberstüberle«, da so pričeli razsajati v splošno jezo in nejevoljo navzočih civilnih gostov, kot pravcati vandali. Potokli in pobili so vse, kar jim je bilo blizu. Ne dovolj s tem, so se spravili na dravskem mostu preko starodavne sohe Sv. Nepomuka in jo težko kot je spravili raz podstavka in kalne valove Drave. Vsekakor ometajo zelo mnogo. Radi bi jih videli v eskadrini proti sovražniku. Tam bi najbrže bili sploh nedosegljivi. Radovedni smo, kaj porečejo k takemu nastopanju pristojne vojaške oblasti?! Nam, navadnim zemljanom, ki ne slišimo na žvižganje jezdeških fanfar, ni prav nič nad takimi junaštvij sinov junaških prastaršev.

Dne 10. januarja 1914 priredi mariborsko slovensko »Trgovsko društvo« velik, elitni ples v dvorani Narodnega doma. Pri plesu sodeluje celotna vojaška godba. Opozorjamo slavna društva na ta večer s prošnjo, da po možnosti opuste vse enake prireditve v okolici, in prihitite ta dan v Maribor. Že leta in leta se je želo med prebivalstvom, da se priredi kak tak ples. »Trgovsko društvo« v Mariboru hoče s tem dati javnosti dokaz, da v ničemer — tudi glede družabnih prireditev — ne zaostaja za enakimi nemškimi društvi ter računa s tem, da se slov. zavost v obilni meri odzove njegovemu vabilu.

Arnavas pri Celju. (Velik požar.) Te dni je pričelo goreti pri posestniku Ježovniku. Zgorelo je hišno poslopje in skoro vsa oprava. Dasi so prihiteli na pogorišče kar tri požarne brambce, ogenj niso bile v stanu pogasiti, marveč le omejiti. Poslopje je do tal pogorelo, ostalo je komaj par kupov zidu. K vsemu temu so prišli na pogorišče še cigani, ki so mnogo rešenih stvari, stojiček izven pogorišča, pokradli. Nastanek požara še ni znan. Škode nastale po požaru, je do 40.000 K, a jo krije zavarovalnica.

Goriško.

Johanca! Opozorjamo vse naše goriške čitatele, da se bodo jutri dobivali po vseh goriških trafikah »Vodiški čudeži« po 10 vin.

Za dnevniki pridejo na vrsto revije. Zato se je razkorajil Casapiccola in zaplenil zadnjo številko »Naših Zapiskov«, še predno smo jih prejeli. Radovedni smo, nad katerim prispevkom se je državno pravdnišvo spodtaknilo s paragrafom. Pa ne mogoče, da je postal kakšen cenzor moralist in črtal »Seksuelni problem«... Bomo še poročali.

Delo med ljudstvom na Goriškem. Slovensko politično društvo v Gorici je pričelo s hvalevrednim delom med ljudstvom. Zadnjo nedeljo se je vršil v Stanjelu na Krasu shod, na katerem so govorili: dr. D. Puc, dež. poslanec Fran Dominko, posestnik Kante in Cigoj ter konečno vseučilišni docent dr. B. Vošnjak. Tako so pokazali, da ne mislijo držati rok križem, temveč da jim je do dela med ljudstvom, ki bo šele po takih nastopih spoznalo resno voljo ljudi, ki so jim pri zadnjih volitvah izkazali zaupanje.

Dnevni pregled.

Pasivna bilanca se kaže o delovanju »Slov. kat. pol. društva za Koroško.« »Slovenec« je prinesel poročilo o običnem zboru tega društva in pravi, da se je delalo tiho, tiho, skrivaj, brez hrupa. S tem hoče menda povedati, da se je malo ali nič delalo. Klerikalci so vzeli Koroško na svoje rame, češ, da jo bodo rešili — toda oni jo bodo uničili. Celotno poročilo o delovanju društva je popisovanje nazadovanja: v šoli gremo nazaj! V uradu nazaj, povsod, povsod propadamo. Ob 500letnici, ko je bil ustoličen zadnji vojvoda na Gosposvetskem polju — skoraj ne bo tam več Slovencev. Zakaj? Zato ker jih rešujejo razni Šusteršiči (ki celo Ljubljano Nemcem izdajajo); razni Treiberji (ki pridigujejo proti Sokolu!) in ker smo Korošce po silni napravili pred vsem klerikalce, potem Slovence. Zato propadamo. Dne 13. t. m. bo sto let, kar se je rodil Andrej Einspeler. Kam smo prišli? Kam nas vodi klerikalizem? Navzdol, navzdol v pogubo!

»Wartburg« piše o kranjskih klerikalnih sleparijah.

Volitci! Samo še tri dni je čas za reklamacije. Reklamirajte!

Cinčdalje bolj neznosne so razmere v državi. Ometajo se vlfarni časi. Narodni spori in vseh koncilih in kraji, vlada pa išče denarja. Nikjer ni dobre roke, ki bi blagodejno uplivala, samo nasilje, moč, nadvlada. Nezaovoljnost se je polastila tudi državnega uradništva. Že leta čaka na izboljšanje svojih prejemkov, vsaj človeka vredno življenje zahteva, a ničesar ne more doseči. Vlada je naredila izboljšanje uradniških prejemkov odvisno od dovolitve novih davkov — trda obstrukcija v državnem zboru onemogoča rešitev finančnega načrta. Zdaj zopet ni skoro nič upanja, da bi prišel finančni načrt pravočasno pod streho in zato hočejo državni uradniki seči po skrajnem sredstvu. O božičnem času hočejo začeti s pasivno rezistenco. Ves promet se naj zadržal in če mogoče ustavi, vse delo naj zastane, škode naj bo kolikor več mogoče, take škode, da bo vse prebivalstvo besno na vlado... Tako vsak stau skuša priti do svojih dohodkov. Uboga država, ki ima tako slabe voditelje!

Slavnost zamujene prilike — imenuje »Das monistische Jahrhundert« — slavnost pri Lipskem. List piše, da se je pri tej priliki mnogo zamudilo. Govorilo se je o preteklosti — pa premalo o — bodočnosti. Spomenik pri Lipskem bo baje »spomenik očitani, ne pa spomenik radosti«. Treba bi bilo baje pri tem pokazati — vse — nemške načrte. Današnja Nemčija se je izkazala ne vredno svojih prednikov. I. t. d. No, po toči zvoniti, je prepozno — zato nepotrebnost.

Italijanska logika. Mejo južne Albanije napram Grški določuje mednarodna komisija na ta način, da določuje narodnost vasi, ki se imajo dodeliti eni ali drugi državi. Skrbeti se mora za to, da ne pride preveč Grkov pod Albanijo. Italija in komp. bi rada imela Albanijo veliko in mogočno, zato jo togoti, da si upa prebivalstvo Epira manifestirati svojo grško narodnost in na ta način pripadništvo k Grški. Zato si je Italija in komp. izmislila lepo besedo: prebivalstvo onemogočuje delo mednarodne komisije in to za to, ker je k temu našantano od grške vlade. Da pa komisija vendar svoje delo dokonča, naj vse tiste vasi, ki »onemogočujejo« delo (to je, ki manifestirajo za svojo grško narodnost), pripozna in prideli k Albaniji, ker če bi vas ne bila albanska, tedaj bi prebivalstvo gotovo ne manifestiralo za grško narodnost. Ne vemo, čemu bi se bolj čudili: ali italijanski in komp. logiki, ali pa »poklonce«, ki ga je Italija in komp. napravila Albancem. Italija in drug sklepata iz manifestacij prebivalstva za grško narodnost, da je prebivalstvo — albansko. (Kunštno, kaj ne?!)

Boj za Jadransko morje. Vsa gonja Italije proti Grški ima edino ta vzrok, da hoče Italija zato izriniti Grško od Jadranske obale, da bi sama gospodovala nad vhodom in izhodom iz Jadranskega morja. Čudno, čudno, da jo pri tem podpira — Avstrija, ki bo na ta način imela zaprt izhod.

Protijugoslovanska politika Italije. Drug vzrok početja Italije proti Grški je tudi ta, tem potom prisiliti Grško, da bi začela Italiji in Avstriji prijazno politiko in vstopila v protisrbsko zvezo. Če tega ne stori, tedaj ji Italija s svojim počenjanjem omeji gospodstvo nad morjem, če pa to stori, lahko pričakuje kakšnih drobtin z italijanske mize.

Italija pljuje na svojo minulost. Italija, ki je nastala na temelju misli o narodnem združenju, naperlja vse sile, da bi isto delali tudi Srbi — to pomenja — Italijani na svojo minulost... (no kaj) pljujejo. Kakor je videti, potentia slabi možgane.

Saj ni bil ultimatum. Vsed avstro-ogrškega in italijanskega koraka zaradi Albanije pri grški vladi v Atenah so se na Francoskem in na Angleškem zaropotali, češ, da se Avstrija in Italija nimata same vmešavati v zadevo, ki se tiče vseh veselil. Ne vemo, kakšne občutke je vzbudila ta melodija na Dunaju in v Rimu. Bogve, kako prijetnih najbrže ne, ker po listih se je razširila vest: Reuter je z merodajne avstro-ogrške strani izvedel, da se nota, ki sta jo Avstrija in Italija naslovili na grško vlado, nikakor ne more smatrati za ultimatum. (48 ur preje pa so se nemški listi bahali, koliko je v Avstriji še življenske energije, ker je poslala že kar dva ultimata v kratki dobi.) Ko sta Avstrija in Italija — tako se pripoveduje Reuterju — napravili oni korak, storili sta to, ne da bi se hotele izolirati od ostalih veselil, temveč je za to, da bi kot v

Albaniji najbolj interesirani državi opozorili na to vprašanje ostale veselile. Po razpravah, ki so trajale cele mesece radi albanskega vprašanja, se ne more pripustiti, da bi se zadeva zavlekla čez termin, ki je bil na londonski konferenci odločen za ureditev albanskih reči. Termin, ki je stavljen v noti, ni od Avstrije in Italije določen termin, temveč ga je določila poslaniška konferenca v Londonu in Avstrija ter Italija sta hoteli veselile na to opozoriti, ker ne moreta trpeti, da se stvar zavleče in da se omalovažuje sklepe londonske konference. (Po naše bi se reklo: grozde je prekisljo.)

Umrl je na Grosupljem gostilničar Ivan Garvas. Naj v miru počiva!

Iz Novega mesta. Pred dvema letoma so ustanovili »visokočislani« gospod kanonik Zlogar in njegovi inteligentni pomagači »Meščansko zvezo«, nekako katoliško izobraževalno društvo v mestu. Kakor nobena klerikalna organizacija — razen Marijinih družb — tudi ta ni imela zaželjenega uspeha in je kmalu mirno zaspala. Letos je zopet oživela. Posebno se je začel zanjo zanimati organist Nace Hladnik, ki je vereni pristaž klerikalne struje. Ta hoče organizirati Meščansko zvezo popolnoma na katoliški podlagi.

Naj bi se raje bolj brigal za svojega starega, bolehnega očeta. Mož namreč zelo slabo pozna četrto božjo zapoved, kaj šele, da bi se po njej ravnal. Za enkrat apeliramo samo na g. prošta, da se malo informira na cerkvenikovem stanovanju, kar je njegova dolžnost, drugače bomo pa popolnoma razsvetlili razmere, ki vladajo na kapitelju.

Akademsko tehnično društvo »Tabor« je na svojem običnem zboru 1. novembra izvolilo sledeči odbor: predsednik: phil. Maks Kovačič, podpredsednik med. Boris Šlajmer, tajnik med. Fran Dečko, blagajnik med. Jos. de Gleria, knjižničar phil. Ivan Glaser, gospodar teh. Ivan Plevnik, odborniška namestnika teh. Jos. Bajt in teh. Ivan Batagelj, preglednika phil. Fran Ramovš in iur. Milan Kolar.

Smrtna nesreča na lovu. Kakor se poroča iz Idrije, je ponesrečil te dni v bližini Idrije 50letni Ivan Felc. Bil je na lovu in je padel čez visoko skalo, in je obležal z razbito lobanjo na tleh. Njegovo truplo so našli šele 3. t. m. Felc, ki je delal v idrijskem rudniku, zapuščala vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroki.

Zlobnost. Posestniku Antonu Presetniku iz Smartna ob Savi so te dni neznan storilec iz zlobnosti razrezal v hlevu dvoje konjskih oprem. Po storilcih se poizveduje.

Sala ali zločin? Pretekli petek je neki vandrovček napadel na državnih cestih pri Spodnji Kanomli desetletno posestnikovo hičko Jožefo Krivec, ki se je vračala popoldne iz šole domov. Potepuh je potegnil deklco v grmovje ob cesti, grozil ji je z dolgim nožem in jo prisilil, da je morala moliti očenaš. Slednjic se je deklci vendarle posrečilo falotu ubežati. Pritekla je domov in je vsa preplašena povedala, kaj se ji je pripetilo. Otrokov starši so takoj naznanili slučaj orožništvu. To je artilarolo nekega sumljivega potepuha, Antona Barago po imenu, ki je doma iz Cerknice in ki je bil hudo na sumu da je izvršil oznanjeno kaznjivo dejanje. Orožništvo je Barago izročilo okrajnemu sodišču.

Posledice pretepa. 48letnega delavca Jožeta Japelja iz Tomišlja je te dni neki posestnik v pretepu tako poškodoval na glavi, da je moral Ja-

pelj iskati zdravniške pomoči v deželni bolnišnici v Ljubljani.

Predrzen vlom in tatvina. Dne 25. p. m. se je izvršil pri posestniku Antonu Verbincu iz Štepanje vasi predrzen vlom. Tatovi so vlomili v nezaklenjeno sobo, kjer je spal Verbinc s svojo ženo in so odnesli rujavo obleko, klobuk in pet kron denarja. Na mestu vloma so pustili tatovi dolg, ostro nabrušen nož in star klobuk.

Smrtna nezgoda v gozdu. Pri spravljaju lesa v takozvani Wollnitzergraben v Zgornji Beli na Koroškem se je podrla opora nad jarkom, ki je zadržavala nad jarkom nakopičene hlode. Na hlodih je bilo takrat pet delavcev. Delavca Waldeggerja in Ladinika so hlodi tako zmečkali, da sta ostala na mestu mrtva, delavec Dionis je umrl čez eno uro, delavca Stridnik in Pachler pa sta dobila težke poškodbe. Nesrečo je povzročila neprevidnost pri gradbi opore, ki je bila zgrajena nepravilno in iz preslabega lesa.

Železniška nesreča v Belgiji. Dne 5. t. m. ponoči sta na železniškem križišču Chenev pri Lutichu trčila dva tovorna vlaka skupaj. Tri osebe so mrtve, več je ranjenih.

Železniška nesreča na Ruskem. Dne 5. t. m. je skočil oseben vlak na železnici Moskva-Kazan iz tira. 14 oseb je mrtvih, 15 težko in več lahko ranjenih. Sumijo, da je bila nesreča namenoma povzročena.

V ječi umrl. V Knytownu na Irskem so dne 4. t. m. pokopali člana načelstva irske zveze transportnih delavcev James Pyrmeja. Pri stavki v Dublinu je bil Pyrme aretiran. V zaporu je odklanjal vsako hrano in je umrl od lakote.

Velik požar v vojnem arzenalu v Bukareštu. V vojnem arzenalu je izbruhnil velik požar, katerega je bilo mogoče pogasiti šele po dveurnem napornem delu.

Umor in samomor na cesti. Na Dunaju je na cesti trgovec z opeko od svoje žene ločeni Adolf Drössler vsled ljubosumnosti ustrelil svojo prilježnico, mnogo mlajšo prodajalko Diobal, nato pa še samega sebe.

Ljubljana.

Vigilantibus jura - čujočim se dele pravice! Še malo dni — in reklamacijska doba bo pri kraju! Volitci in mlajši (dijaki akademiki) zaupniki, opozorite svoje prijatelje, da gredo na magistrat pogledat, ali so pravilno — po činu, slovnično in stanovanjsko — vpisani v splošni in mestni kuriji (za 1. in 16. december) in sicer sami, ali pa po kakem zanesljivem prijatelju. Po toči zvoniti — nič ne pomagaj! Glasovnica je najbolj nedolžna in nekrvavo orožje v rokah volilcev — pa vendar v veliki množini upotrebjeno — uniči do cela političnega nasprotnika.

10.000 »Vodiški čudežev« se je razprodalo v 2 dneh. To je uspeh, ki ga je doživela malokatera knjiga. »Johanca« dela res čudeže! Včeraj je bilo cel dan toliko naročil, da smo mogli komaj sproti postreči. Posebno nas veseli, da gre »Johanca« na kmete, da bo tam ljudstvo poučila, kako znajo po farovžih slepariti in kako znajo klerikalci delati račune. Vsed obilnih naročil bomo morali tiskati novo izdajo. Od prvih 10.000 smo včeraj imeli le še par izvodov. Oni, ki žele naročiti po več izvodov, naj to store nemudoma, na poznejša naročila se ne bomo mogli več ozirati.

Kakšno zanimanje budi »Johanca« po vsej deželi, kaže to, da

BON:

„Psihološki zakoni razvoja narodov“.

IV. knjiga »Znanstvene knjižnice Omladine«.

Pred dnevi so se pričekali zraven mene tuji ljudje, je li slovenska literatura revna ali samo majhna ter prišli po trudnih debatah do zaključka, da je pač malo stvari, katerih prevod se izplača, da pa ni revna. Bili so to ljudje, ki žive od prevodov za feljtone. Dobro, da so prezrli našo prevodno literaturo. Njih sodba bi se glasila v tem pogledu čisto gotovo: »revno«. Ne govorimo o leposlovnih prevodih. Imamo jih nekaj, a ne najboljše. Prsti ene roke pa so odveč, ako bi hoteli naštevati uvaževanja vredne znanstvene prevode. Ni res, da jih ni treba, ker razume naše razumnosti nemški. V domovini bivajočemu Slovcencu je težko priti do imenitne znanstvene knjige. Kdor ni izrazit »Bücherwurm«, zanjo ne izve. In »Bücherwurm« imamo tudi bolj malo, čeprav so ti ljudje tudi koristni člani človeške družbe, kajti so posredovatelji med domačo beračijo in tujim sijajem, nekaki tih pionirji in registratorji domovinskih napak. Napako je tudi mnenje, da prihaja na-

ša visokošolska mladina z bogatimi znanji in grozno širokim obzorjem iz kulturnih središč. To so izjeme. Pa kaj bi pravil? Ubožna koča ne da sklepati na bogate ljudi.

Do pred kratkim nismo imeli niti revije, ki bi nas seznanjala v našem jeziku s tujo znanstveno sodobnostjo. Sedaj imamo sicer že tri. Ampak »Veda« se obrača bolj do strokovnjakov, v »Napredni Misli« se preštampujejo neaktualne stvari neznanega izvora, »Omladina« pa, ki stremi za tem, da postane moderna informacijska revija, ima mnogo težave s kombinacijo čisto dijaškega in znanstvenega lista obenem. Vse tri revije pa trpijo in životarijo vsled slovenske malomarnosti. Nar. rad. dijaštvo je poskusilo pred leti v »Znanstveni knjižnici« prinašati prevode tujih znanstvenih del. Drtinov »Miselní razvoj evrop. človeštva in Niederlov »Slovanski svet« sta našla v slovenskem občinstvu dober sprejem tako, da bo te knjige bržčas že kmalu težko dobiti, znak, da bi slovenska inteligenca rada segala po znanstvenih proizvodih, če bi jih jsi sploh kdo ponudil.

Praykar smo prejeli novo prevodno edicijo iz »Znanstvene knjižnice«; je to dr. Le Bon: Psihološki zakoni razvoja narodov«. Sveto pismo, koran, Sv. Tomaž Kempčan, Tisoč in ena noč ter LeBonovi »Za-

koni«, teh petero knjig si sme edino prisvajati svetovno slavo, kajti njih prevode nimajo le vsi evropski, ampak tudi vsi azijski narodi. Sveto pismo je kristalizacija pravadnih tradicij in kompandij obče človeške življenske modrosti, koran dolguje svojo slavo meču, verskemu fanatizmu, kulturni kurioznosti, Sv. Tomaž Kempčan je našel najsrečnejši izraz za neutrudljivo človekovo versko mistiko, Tisoč in ena noč je najlepši prototip fabulirajoče fantazije, Le Bonovi »Zakoni« pa je moderen, v lapidarni jedernosti spisan zakonik kulturnega razvoja.

Pričujoča knjiga je malo podobna učenim zgodovinskim filozofijam, ki jih bruha literatura vsakoletno v nepreglednih variantah. Ona nima nič učnega nakita, nič prazne filozofije, nič šablonske sistematike. Dr. Le Bon se ni zakopal za desetletje v kleti centralnih knjižnic in ni brskal s pedantično vestnostjo po strohnelih arhivih, marveč je odprl veliko javno knjigo, ki jo zna malokdo brati, še ohranjene spomenike, kulturne naprave in živče tradicije narodov, knjigo, ki ne zna in ne more lagati, in ki govori glasnejše in jasnejše, ko glosarji in učeni interpreti. Le Bonu ni za učeno slavo in ne za slavne učenjake. Videl je, da je proforsorska učenost sila omejena in babievrna klepetulja, ki zagrne

vsako resnico s tako gosto pajčevino hipotečnih in pseudokavzalnih konstrukcij, da vidimo le še nejasne konture, potvoro. Ti učenjaki so nas bombardirali s hipertropično učenostjo tako dolgo, dokler se nam ni zdela zgodovina dolgočasna uganka, ljudstvo pa je segalo stokrat rajše po krvavo pisanih in še krvavejše ilustriranih specielnih zgodbah. Za to ni čudo, ako je izgubila kulturna zgodovina med nami ves kredit in nam je bilo, ko da čitamo protestantske pridige namesto povzdigujoče svetovne drame.

Od tod tudi ono čudovito navdušenje za Le Bonovo delo, ki ga razume človek z najprimitivnejšo izobrazbo in je vendar tudi najlaksurioznejše opremljenemu mozgu modernega nadinteligenca zelo sočnata hrana. Učenjaki iz učene kaste so seveda godrnjali in si želeli Le Bona v indijske džungle nazaj. Kritizirali so njegovo drznost, priprosto razpredelitev in prosojno prozodiko umetniško izdelane monografije, sem ter tam se oglašali še dandanašnji akademski kaste. Ampak njihov glas je veliko manj kot glas »prijatelja« v puščavi. Ljudstvu so Le Bonovi spisi postali izmed vseh najdražji, zato ker govori o njih prepričevalna jasnost in preciznost. Toliko je gotovo, da razširijo n. pr. njegovi »Zakoni« duševno obzorje hitreje in obilneje

ko cela knjižnica dolgovoznih kompilacij. Mislimo in upamo, da prevod tudi Slovcencu ne bo brez haska in to tem bolj, ker nimamo nobenega enakega dela ne v originalu ne v prevodu. Posebno naša učeca se mladina naj bi pridno posegala po spisu svetovne slave in si odprla neizmerne vidike. Kako nastane plemenska duševna struktura narodov, kako se spreminja plemenski značaj kako se posamezniki in narodi postopno diferencirajo, vpliv raznih činiteljev na narodno mentalnost, genealogijo in filogenetiko jezikov, religij in umetnosti, njih variabilite to ter njene pogoje, vzročno razlago zgodovinskega razvoja, postanek in dekadenco civilizacij itd. itd., vse te probleme ožjasnjuje Le Bon v najenostavnejši preciznosti in vendar tako strogo znanstveno, da ne vemo, se moramo li bolj veseliti intelektualnih pridobitev, ki jih nudijo »Zakoni« ali estetičnega užitka.

Knjigo diči lepa avtorjeva slika in okusna oprema. Založništvo »Omladine« je priskrbelo tudi primeren tvojč. Cena knjigi je 2 K 50 vin in jo rjstopleše naročimo. Dobi se v knjigarnah, ki so našle na: Upravništvo »Omladine«, Praga II., Gregar a syn.

K. L.

In hoc signo vinces!

Novo! V tem znamenju bodeš zmagal! Novo!
Ta slika ima tudi slovenske napise.

Predvajanje te velikanske zgodovinske zbirke
od danes dne 7. do petka 13. novembra

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h kršćanstvu. Trpinčenje kristjanov.
Cesar Konstantin sprejme krst. Prikazen sv. križa. Bitka pri Laksu Rubra. Angeli
se prikažejo in strašijo poganske bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija.
Šolski mladini priporočljivo.

v Kino-IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9 in od 9-11.
7 dni! V nedeljo tudi ob pol 11. zjutraj. 7 dni!
Cene: K 1.90, 1.60, 1.30, 1, -60.

smo včeraj zvečer dobili več brzojavnih naročil. Nekatera naročila nismo mogli takoj izpolniti in pošljemo jutri.

— Nič ni pomagalo. V ljubljanski okolici je pred časom zbolel neki mož. Njegova mati je bila zelo pobožna ženska, zato je verovala tudi v vodiške čudeže. Ker ni nič drugega pomagalo, je šla po Johancino kri in jo je dala skrivaj piti svojemu sinu. Sin je umrl. Sedaj je pač materi hudo, da je kaj takega storila. Saj bi se tudi sin v grobu obrnil, ko bi vedel, kaj je pil. Iz tega se vidi, česa so zmogli po slovenskih farovžih, samo da dobe denar.

— Štepančič so baje zelo vneto častili sveto Johanco v Vodcah. Do zadnjega časa so hranili robce in druge stvari, ki so jo pomočili v Johancino telo. Dasi imajo na klavnico bliže, nego v Vodcah, so vendar hodili tja. — Ko je nekoč Johanci zmanjkalo krvi, so štepančiči klerikalci točili brikte solze in so pozneje mazali z robci po rjuhah, da bi odnesli vsaj en mal spomin. Zdaj jih je pa sram.

Marko Vušković, baritonist, za katerega je vse občinstvo navdušeno, in ki je pri snočnji operni predstavi »Toska« žel vseobčno pohvalo, nastopi v sobotnem koncertu »Gl. Matice« prvokrat pred Slovenci kot koncertni pevec. Njegov mogočen, poln, prekrasen bariton imponira vsakomur, ker takega baritona Slovenci v Ljubljani še nikdar niso slišali. V milini ga je edino dosegal naš priljubljeni ranjki Noll, z mogočnostjo glasu pa nihče. Da bo njegovo predavanje v koncertu višek užitka, jamčijo on in skladbe, ki so v svetovni baritonski literaturi kot najefektnije in v resnični notranji vrednosti in kratosti najbolj priznane, in ki si jih je za svoj prvi nastop med Slovenci sam izbral. Divni spev iz Verdijeve opere »Otello«: »Credo«, se v Ljubljani še nikdar ni pel, enako ljubka in vse svežosti polna Zalčeva pesem »Učeha«. Od slovenskih pesmi si je izbral Parmovo lepo in iskreno »Poslednja noč«. Občinstvo opozarjamo, naj nikar ne zamudi prilike slišati mojstra-pevca v koncertu, ki se bo gotovo izkazal tudi še z dodatki. Pri enem prihodnjih koncertov »Gl. Matice« bo pa izvajal več slovenskih izvirnih pesmi naših domačih, najboljših skladateljev.

— Jelena Dukičeva bo poleg včeraj omenjenih skladb na sobotnem koncertu »Glas. Matice« proizvajala tudi — nakar občinstvo posebno opozarjamo — v svetovni pianistični literaturi slavno skladbo mojstra Chopenova Scherzo v H-molu op. 20. Skladba temnih in divjestrastnih misli — s silnim vztrikom započenja — neodoljiva stopnjujoča sila in burno valovanje pa prične, ki preneha mestoma v pravo divjanje. Prav nežen srednji stavek v H-duru tvori nasprotje, kakršnega si otrešne ne moremo misliti. Proti koncu veliko stopnjevanje od mesta »risoluto e sempre piu animato«. Vihar divjanja doseže višek pri trikratnem »fortissimo«, ki naravnost besni. In devetkrat se ponavlja kričeča disonanca. V srednjem nežnem stavku te znamenite skladbe je skrita ljubka poljska bož. pesem.

— Iz gledališke pisarne. Danes ob pol osmih zvečer se v prizori A. Funtkova drama »Tekma«, ki je imela predlanskem ob svoji premieri velik uspeh. Tokrat igra ulogo Stane gđ. Bogumiša Vilharjeva, kr. gledališča zagrebškega, kot gost. V glavnih vlogah ravnatelj Lesovina in kiparja Daneja nastopita gg. Ignacij Borštink in M. Skrbinski. Sodelujejo še ga. B. Bukškova in gg. A. Danilo in I. Drenovec. — Avtor je igra, ki je izšla v tisku, deloma prenenredil, tako da je zlasti konec spremenjen.

— Deklamacijski večer. Prihodnji teden priredi g. Valo Bratina v družbi g. režiserja Milana Skrbinskega in g. Jos. Šesta deklamacijski večer in sicer v mali dvorani »Narod. doma«. Program, ki ga objavimo v eni naslednjih številkah, bo obsegal poleg resnih tudi vesele pesne.

— Razpis dobave govejega mesa za vojaško garnizijo v Ljubljani. C. in kr. upraviteljstvo garnizijske menaže v Ljubljani je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani razglas za dobavo govejega mesa za vojaško garnizijo v Ljubljani za čas od 1. januarja do 31. decembra 1914. Pismene, zapečatenе ponudbe se morajo vložiti na upraviteljstvo garnizijske menaže v Ljubljani (nova infanterijska vojašnica, objekt II, vrata št. 8) do 21. novembra t. l., do 88. ure zjutraj. Razpis, ki obsega

dobavne pogoje, množine in kakovosti mesa, ki ga je dobaviti itd. je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Razne tatvine. Posestniku Antonu Stoparju v Spodnji Šiški je neznan tat ukradel te dni srebrno žepno uro s srebrno verižico vred. — V neki gostilni na šentjakobskem trgu je bil ukraden z mize nabiralnik za Sokola. Nabiralnik so potem našli na nekem stranišču, toda bil je prazen. Tat je pobral iz njega ves denar. — Nekemu zobnemu tehniku je bila v gotovi gostilni v Kolodvorski ulici ukradena denarnica s štiriidesetimi kronami, ena fotografija in več pisem, ki jih je imel v žepu. — Posestnici Mariji Boštjančič iz Velike Loke pri Višnji gori je neznan tat ukradel z voza pred neko gostilno v Florijanski ulici zavoj obleke in sukna. — Doslej neznan tat se je splazil te dni v nezaklenjeno sobo šivilje Marije Goršič na Marije Tezejeve cesti št. 10 in je ukradel 70 K kakor tudi srebrno damsko uro z dvojnatin pokrovom, na katerem so bile vtisnjeni črki »M. G.« — V istem času je menda isti tat ukradel v isti hiši kuharici Mariji Hren iz nezaklenjenega kovčega petdeset kron — Na Ambroževem trgu so neznan tatovi udrlji v skladišče mesarja Fr. Rodeta in so odnesli mesa v skupni vrednosti 30 kron.

— Sokol I. priredi v soboto dne 8. t. m. družinski večer v gostilni br. Zupančiča na Ahačjevi cesti. Igra društven orkester. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta. Bratsko članstvo ter prijatelje društva vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

— Slavčev Martinov večer. Kakor bode imelo občinstvo na tem večeru v koncertnem delu ob resni, umetni pesmi obilo užitka, tako bo tudi z zabavnim delom poskrbljeno za vsestransko zabavo. Šaljiva prizora »Mila na naboru« in »Nova ordonanca« se izvajata na tem večeru prvič in vsebujeta nad vse komične prizore iz življenja nerodnega rekruta in vojaškega sluga. Brez vsake bombastične samohvale, bo društvo nudilo na letošnjem »Martinovem večeru« obilo razvedrila užitka in zabave.

— Ona gospa, ki je izgubila na poti na Posavje zlato uro, naj se zglozi v naši redakciji danes ob pol 6. uri zvečer, kjer dobi svojo uro.

— Kegijaški klub »Venček«, ki je priredil v gostilni pri Draščku kegijašje na dobitke v korist »Političnemu društvu za vodmatski okraj je izročil temu znatni znesek 50 K v društvene namene, za kar mu izreka odbor političnega društva najtoplejšo zahvalo.

— Družba sv. Cirila in Metoda je imela leta 1912 prejemkov (brez volil in prehodnih zneskov) 175.929 kron 39 vin, letos pa, v času od 1. januarja do inkl. 4. novembra 1913 123.919 K 11 vin. Da se družbini dohodki v letošnjem letu ne bodo zmanjšali, imamo do 31. decembra 1913, t. j. v teku 7 tednov nabrati že 52.010 K 28 vin. Podružnice! Prijatelji družbe, na delo!

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca oktobra t. l. sledeči promet, in sicer: I. Prejemki. a) Redni prispevki. I. Prispevki iz nabiralnikov 574 K 93 vin. 2. Prispevki podružnic, in sicer: Kranjska 797 K 79 vin., Štajerska 268 K 20 vin., Primorska 752 K 94 v, skupaj 1818 K 93 vin. 3. Razni prispevki 4754 K 33 vin. skupaj 7148 K 19 vin. b) Izredni prejemki. 4. Prispevek za obrambni sklad 431 K 71 vin., skupaj 7579 K 90 vin. II. Izdatki. a) Redni izdatki. 1. Plače, remun. učit. osebju, razni računi itd. 21.244 K 52 vin. b) Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavnico, oziroma obrambni sklad 431 K 71 vin., skupaj 21.676 K 23 vin. torej primanjkljaja 14.096 K 33 vin. Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

— Steparka. Pred štirinajstimi dnevi je prišla k Petru Škarju na Rimski cesti bolj mlada deklica, ki si je izposodila kolo, vredno 80 K. Deklica pa se s kolesom ni vrnila. 16 let je stara in se piše Julijana Tavčar. Doma je iz Mlinega pri Bledu. Tudi sodnija v Skofji Loki je zaradi raznih tatvin deklico iskala.

— V znamenju križa. »In hoc signo vinces« se predvaja od danes do četrta v Kino »Idealu«. vsak dan ob 1., 3., 5., 7., 9. Cene nekoliko zvišane. Blagajna je odprta vsako jutro od 10 in pol do 12. ure. Iz dežele se lahko naroči pismeno. Novost. Pri tem filmu so tudi slovenski napisi. Prvikrat v Ljubljani.

Trst.

Morilec Födransperg. Eden izmed najgroznejših zločinov, ki jih pominjo Tržačani, je oni, ki ga je izvršil pred par leti morilec Födransperk. V svoje stanovanje, ki se je nahajalo nad Rojanom pri Trstu, je bil izvalil subretko Lucijo Fabry ter jo je s pomočjo raznih laži pripravil do tega, da je ostala pri njem. Nalagal se ji je, da je plemenitaškega rodu, da je bogat ter da stanuje v Trstu v mali lastni hiši le zato, da se tu zdravi. Dejal ji je, da ima na Nemškem več vil. Izrazil se je, da bi jo rad poročil. Ona je privolila. Nekaj dni na to jo je zabodel z nožem ter jo nato razrezal na kose, katere je porazdelil na več zabojev. Njeno glavo pa je zavil v papir ter jo je odnesel v morje. Neki ribič pa je slučajno našel glavo. Obveščena policija je začela raziskovati. Na papirju v katerem je bila zavita glava umorjene Fabryjeve, sta bila čitljiva prva dva zloga priimka Födransperk in pa beseda: Dunaj. V tem pa pirju je bila namreč poslana neka dunajska tvrdka Födransperku neka orodja, ka ga rabijo navadno le zdravniki. Policija se je nato informirala pri dunajskih tvrdkah, ali ni poslala katerega izmed njih v Trst kako pošiljatev na naslov, ki se pričinja s priimkom »Födran...« Oglasila se je bila neka dunajska tvrdka, poslala natančen naslov — in morilec je bil spoznan in aretiran na cesti, ko se je vračal domov. Odpeljan je bil najprej v njegovo stanovanje, ključje od sob in omar pa je vrgel morilec v stranišče. Policija je dala nato vlnuti vrata, ki so nosila posebne zapuhe. V sobi se je našlo zaboje z razkosanim truplom. Zaboji so že bili pripravljivi za odpošiljatev po pošti. V skrivnem predalu neke omare je našla policija mnogo draguljev umorjene subretke Lucije Fabry, vsled katerih ji je umoril. — Pred porotnim sodiščem je bil nato obsojen Födransperk na smrt, a je bil pozneje pomiloščen na dvajsetletno ječo. Zaprt je bil v kaznilnici v Kopru. Nedavno je začel Födransperk bolehati na sušici. 16. preteklega meseca pa je umrl. — Sedaj pa se je raznesla vest po Kopru in Trstu, da je izpovedal Födransperk predno je umrl, da je ubil poleg subretke Fabryjeve tudi dva kočijaža, in sicer enega blizu Sežane, drugega pa pri »Lovcu«. O umoru obeh kočijažev, ki so se izvršili nedavno pred umorom Fabryjeve, se je mnogo pisalo in govorilo. Policija je iskala zaman zločinca. Skušalo se je že pri porotni razpravi dokazati Födransperku, da je on morilec, ali dokazati se mu ni moglo. — Ako so vesti o Födransperkovi izpovedi resnične, nam ni znano, verjetno pa utegnejo biti!

Svojo ženo je hotel ustreliti. V torek zjutraj, okrog 10, ure je bil aretiran na ulici blizu mestne bolnišnice težak Ivan Segina. Na ulici je bil srečal svojo mlado ženo in iz žepa potegnil samokres, da jo ustrelji. Njegova žena pa, ki je zagledala v mozevi roki samokres, je začela bežati na vso moč po ulici. Še predno je dotekel Segina svojo ženo, ga je zagrabil stražnik in ga je razorožil. Odvedel ga je na policijo. Tamkaj je izpovedal Segina, da je hotel ustreliti najprej svojo ženo, potem pa samega sebe. Povedal je, da mu je žena že delj časa nezvesta. V njeni torbici, ki jo je pustila njegova žena na skrinji, je našel pismo, ki ga je napisala žena na nekega mladeniča, v katerem je določila v pismu sestanek. Izrazil je, da je sumil že delj časa, da mu je žena nezvesta, vendar pa se ni mogel prepričati nikoli. Ko pa je našel pismo, je bil popolnoma na jasnem. — Segina so odpeljali v zapore, kjer pride pred sodnike. — Mlada žena ima sedaj prosto pot.

Kako lahko nastane nesreča. Pri Sv. Jakobu so postavili otroci papirne kapsule na tramvajske tračnice. Ko so šla kolesa tramvaja čez nje, so se vnela in počila. Pok pa je prešlaš konja, ki sta ravno isti čas peljala mimo voz sena. Zagnala sta se naprej, sunek pa je povzročil, da se je prevrnil s senom naložen voz. Vozniki so imeli mnogo truda, preden so voz vnovič naložili in tramvaj je imel vsled tega precej zamude, ker ni imel proste poti. — Ko se je prevrnil voz, bi bil kmalu pokopal pod seboj voznika. Komaj se je umaknil. — Tudi igrače imajo večkrat hude posledice.

Vzroki slabega obiska našega gledališča. V svoji pondeljškovi številki se »Edinost« močno jezi, ker je bila sobotna predstava popoldne

»Mlinar in njegova hči« precej slabobiskana. Njena jeza je gotovo upravičena, toda z vzroki slabega obiska, ki jih navaja, se ne moremo docela strinjati. »Edinost« pravi, da so temu krivi razni društveni plesi. Mi pa pravimo, da je temu kriva v precejšnji meri »Edinost« sama, to pa zato, ker dela reklamo za italijanska gledališča. Ko smo bili zadnjič na to napako opozorili, se je tako razjezila, da je začela bruhati na naš list prav smrdljivo žveplo ter ga primerjati s kanalom; obenem pa je izjavila, da se bo na naše tozadevne želje lepo poživžgala ter še nadalje prinašala reklamne novice za italijanska gledališča. Mi smo bili vedno mnenja, da bo dotičnik, ki hrepeni po italijanski umetnosti, že sam našel pot v italijansko gledališče. Torej nam ni treba delati v slovenskih časopisih tozadevno nobene reklame, ker s tem le pokažemo, da smo ponižni in da se prilizujemo Italijanom vkljub temu, da nas tako kruto napadajo. Vsak pameten človek, ki naše razmere pozna, bo priznal, da je naše ljudstvo v Trstu — kar se tiče umetnosti — precej razvajeno, in če prinaša naša »Edinost« povrh tega še reklamne novice za italijanska gledališča, potem je gotovo, da zahaja veliko število tržaških Slovencev prav zaradi tega v italijanska gledališča, kar je tudi precejšen vzrok, da naš kulturni hram ne napreduje tako, kakor bi bilo želeli. Kar se pa tiče plesov, ki jih prirejajo razna narodna društva, pa bode povedano sledeče: Kdor po vsej sili želi plesati, tega ni mogoče za usesa vleči v gledališče; če ne bi uprizarjala plesov naša narodna društva, pa bi šla naša mladina na italijanske plesne, kjer bi se poitalijančila ter izpridila. Narodna društva so prav s tem, da so začela prirejati plesne, privabila slov. mladino, ki se je potapljala, v naš tabor. Ko slovenska narodna društva še niso prirejela plesov, takrat je slovenska mladina tavalala po plesih, ki so se vršili v raznih italijanskih gostilnah, ali bolje rečeno — luknjah, kjer so se vršili neprestano prepiri, uboju itd. Naša mladina je v tistih časih hiralala narodno, telesno in duševno. Vse drugače je danes Slovenska mladina se udeležuje plesov narodnih društev, ki se nahajajo pod strogin nadzorstvom in kjer zavoljo tega vlada najlepši red. Sicer bi tudi nam bilo ljubše, če bi mladina dajala gledališču, izobrazbi prednost pred plesom. Če pa to še ne gre, pa se ne moremo postaviti na glavo. »Edinost« bi torej priporočali, da naj pomede o zadevi slabega obiska našega gledališča najpoprej pred svojim lastnim pragom, potem naj šele išče druge vzroke — tudi ti morajo biti tehtni in stvarni, zakaj s samim pljuvanjem nasproti narodnim društvom, ki pa ni niti opravičeno, stvarni ne bo prav nič koristila.

Tečaj za italijansko. Vest, da otvori »Ruski kružok« tečaj za italijanski jezik, nas je zelo razveselila. V tem smo videli do danes veliko pomanjkljivost. Neizmerno je število Slovencev v Trstu, ki niso zmogli pravilne italijanske. Za nas tržaške Slovence pa je poznavanje sošednega italijanskega jezika velikega pomena. Celu v drugih mestih polagajo na to veliko važnost, n. pr. v Ljubljani itd., kjer imajo tečaje v svrhu pouka tega jezika. Samo pri nas v Trstu smo tak tečaj pogrešali. Ker ga nobeno slovensko društvo ni otvorilo, so bili Slovenci, ki so se hoteli naučiti italijansko, prisiljeni zahajati v razne italijanske kurze, kjer so morali svoj pouk zelo drago plačati. Temu se bo z otvoritvijo italijanskega tečaja v »Ruskom kružoku« odpomoglo. Tečaj se otvori takoj, ko se prihlasi zadostno število udeležencev, kar upamo, da se zgodi v najkrajšem času. Šolnina 4 krome na mesec.

Iz Šklednja pri Trstu nam pišejo. Za »Dan« se je pričelo v zadnjem času veliko zanimanje. Posebno delavci ga radi čitajo. Samo to je sitno, ker se ga v nobeni tukajšnji tobakarni ne dobi. Prisiljeni smo torej, se naročiti nanj direktno iz Ljubljane — kar pa je pri nas delavcih precej težavno, ker nam je težko izdati za cel mesec naenkrat, čeprav je naročnina celo nizka. Veliko lahkeje je za nas, če izdajamo po malem, na dan po 6 vinarjev. Prav zaradi tega ga marsikateri gre iskati v Trst, oziroma si ga pusti iz Trsta prinesiti. Ker je vse to zelo sitno, izražamo ponovno željo, da bi upraviteljstvo »Dneva« na katerisbodi način kaj ukrenilo, da bi se tudi tu v Šklednju dobivalo »Dan«. Saj imamo dosti tobakarn in prodajaln — ena ga bo že

prodajala. — Opomba uredn.: Kakor smo izvedeli, se je v tem oziru s strani uprave lista že storilo potrebne korake.)

Na napačni poti so tisti, ki mislijo, da »Dan« komaj čaka na to, da bi mogel »Edinost« napasti. Tem bode povedano, da bi bilo »Dnevni« tisočkrat ljubše, če bi mu tega ne bilo treba. To pa posebno z ozirom na dejstvo, ker je z nestvarnim listom polemika precej težavna. Toda če vidimo, da je treba izpregovoriti, pa izpregovorimo; prvič imamo za to po avstrijskih zakonih — hvala Bogu — pravico, drugič pa je naša sveta dolžnost, da nastopamo — kot neodvisno glasilo — za pravično stvar proti vsakomur. Pri tem pa tudi »Edinost« ne izvzamemo. Če se nam je zdela kaka stvar nepravilna, smo jo v kratkih in dostojnih besedah na to opozorili. Kako nam je vedno vračala, to je javnosti znano. Cele kolone gnojnice je izlila na nas, kakor da ne bi imela drugega gradiva. S tem si je sama sebi škoduje, ker ljudstvo bo končno vendar izpregledalo in se ne bo pustilo več voziti na špagi. Revez vsak, ki ne zna samostojno misliti!

Politično društvo »Edinost« sklicuje za nedeljo, 9. novembra ob 10. dopoldne javen shod v veliki dvorani »Narodnega doma«. Dnevni red: 1. Naš položaj in naše delo. 2. Poročila o delovanju v parlamentu in v tržaškem mestnem svetu, oziroma deželnem zboru.

Prijateljem »Dneva« priporočamo, da podpirajo one tobakarne, kjer je dobiti naš list. Ravno tako naj podpirajo gostilne, kavarne, brivnice itd., kjer jim je naš list na razpolago.

Roparski umor na cesti.

Ze dolgo se ni na naših cestah zgodil takšen zločin, kakor se je zgodil predvčerajšnjem na cesarski cesti iz Trsta do Senožeč.

Voznik Skrjanc. Gospodar Čehovin je odposlal svojega zvestega voznika Škerjanca z vozom sena v Trst, da ga tam proda in ga tudi pooblastil, da vzame sam skupiček in mu ga prinese domov.

Kakor je gospodar naročil, tako je voznik zvesto opravil svojo nalogo. Oddal seno ter spravil skupiček in se takoj podal domov.

Konji pridejo sami domov.

Nepopisno se je začudil gospodar, ko so prišli konji brez voznika sami domov. Takoj so slutili nesrečo! Začeli so preiskovati kraj ob cesarski cesti.

Kmalu so prišli do nesrečnega mesta, kjer so našli voznika v jarku s težko rano na glavi. Prepeljali so ga domov, toda vsa zdravniška pomoč je bila zaman; na rokah svojega gospodarja je umrl zvesti voznik, ne da bi mogel povedati, kdo mu je prizadejal udarec.

V žepih umorjenega niso dobili nobenega vinarja.

Roparja, ki spada na vislice, še niso dobili.

Str. hovita železniška nesreča.

Pri Melonu na Francoskem se je zgodila železniška nesreča, ki je ena najstrašnejših, kar se jih je dogodilo v zadnjih letih na Francoskem. Naravnost pretresujoče je število ponesrečenih, koliko jih pa še podleže svojim ranam!

Brzovlak zadel ob poštini vlak.

4. t. m. zvečer je komaj 50 metrov od kolodvora Melnu zadel brzovlak ob poštini vlak.

Poštini vlak je imel 7 vagonov in dva tovorna vagona. Imel je s seboj 50 uradnikov. Vsi ti vagoni so se razbili. Ravno tako so se razleteli 3 vagoni brzovlaka, med temi dva družega razreda. Oba vlaka sta bila naravnost prenapolnjena s potniki, katerih je bilo okoli 300.

Vname se plin, nastane ogenj.

V trenutku, ko sta zadela vlaka drug na drugega, je nastala eksplozija plinovih rezervoarjev in posledica je bila, da so bile razvaline obeh vlakov v ognju, katerega se ni posrečilo pogasiti kljub vsem naporom. Sele po polnoči je ogenj ponehal.

Krik ponesrečencev.

Skozi prasketanje ognja so se čuli ohumni klici ponesrečenih pot-

nikov, ki so klicali na pomoč. Ranjeni pod razvalinami vagonov, niso mogli uteči ognju.

Rešilna dela težavna.

Vsled neprodorne teme, ki je nastala potem, ko je ogenj prenehal, je bilo reševanje strašno težko. Nihče ni vedel, kje začeti in komu dati preje pomoči, od vseh strani krič in obup. Rešilnih del so se udeleževali gasilci, železniški uslužbeni in vojniki.

Strašen pogled.

Strašen prizor se je nudil, ko se je nekoliko zdanilo. Razbiti vagoni ogoreli tramovi, pod njimi mrtva, izžgana trupla.

Število mrtvih.

Ob 5. uri zjutraj so dobili 29 mrtvih in 41 ranjenih, katerim se je podelila prva zdravniška pomoč v bolnici, ki je z ranjenci prenapolnjena. Mnogo jih še niso dobili.

Pošta iz Anglije v Indijo in Azijo zgorela.

Vsa pošta, ki je prišla iz Anglije in bila namenjena v Indijo in Azijo, je pogorela. Škoda nepopisna.

Kdo je vzrok?

Nesrečo je zakrivil strojevodja počnega vlaka, ki je kljub varnostnim signalom zapeljal vlak na progo, po kateri je hitel brzovlak. Imenuje se Dumaine in ilte zatrjuje, da ni bilo nobenih signalov. Odveden je bil v zapor.

Novo število.

Pod podrtinami leži 20 poštnih uradnikov, kar da sklepati na velikansko pošto, ki je zgorela. Vseh žrtev je dosedaj znanih 40.

Razne zanimivosti.

* Zgodba o samokresu. V nekem ameriškem časopisu objavlja neki ključek to le malo satiro. Bil je nekoč samokres in ta samokres je kupil priprost mož. Ko pa je nekega dne odšel mož od doma, je vzel njegov sinko samokres iz namiznega predala, igral se je z njim in vstrelil vsled neprevidnosti svojo sestrico v oko. Nato je bil mož teško kaznovan. Samokres pa je bil konfisciran in, kakor je tu navada, uradno na javni dražbi prodan. — In kupil je ta samokres mož, ki je živel le od ropa. Ta mož je poskusil samokres na stražniku in to z velikim uspehom, zakaj ta samokres je bil res dobro orožje. Samokres so zopet konfiscirali in ga uradno na javni dražbi prodali. In kupil ga je mož ki je živel le od roparskih umorov. Samokres mu je izvrstno služil. Toda razbojnika so pa osmem roparskem umoru arretirali in zaprli. Samokres je bil zopet konfisciran. — To je res imenitno orožje. In jutri bo zopet uradno na javni dražbi prodan.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Državni zbor.

Dunaj, 6. novembra. Državni zbor se snide v torek.

Danes se je obravnaval nujni predlog posl. Pacherja, da naj država da 20 milijonov v izboljšanje učiteljskih plač.

Do toika se bodo vršila pogajanja med Poljaki in Rusini — Avstrija namreč pozna sedaj samo gališko vprašanje. — Ni nobenega upanja za rezultat. Seja v torek bo zopet burna.

SKERLECZ DEMISIONIRA?

Budimpešta, 6. novembra. Baron Skerlec se je vrnil iz Budimpešte v Zagreb. Pogajanja s Tiszom niso vedla k nobenemu uspehu. Zato se širijo govorice, da bo Skerlec podal demisijo. (Kakor videti: hrvaških in ogrskih razmer niti kraljevi komisar ne prenese.)

BOLGARSKI TRGOVCI PROTI VLADNIM ŠIKANAM GRŠKIH LADIJ.

Sofija, 6. novembra. Trgovska zbornica v Burgasu je opozorila vlado, naj odstrani štirikratno pristaniško pristojbino, ki jo morajo plačati grške ladje in naj se uvede stara taksa. Toda bolgarska vlada ni pripravljena tega izpolniti.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.)

Danes je bil sprejet s 72 proti 26 glasovom načrt adrese, kakor ga je predložila večina.

Prihodnja seja bo v ponedeljek.

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vladin organ »Samouprava« javlja, da je med Srbijo in Črnogoro dosežen sporazum v mejnem vprašanju. Črnagora dobi Plevlje in Djakovico, to je znatno razširjenje ozemlja in tako je dobila potrebne pogoje za gospodarski in kulturni razvoj.

Srbija je — nadaljuje »Samouprava« — tudi pri tej priložnosti podala dokaze iskrenosti nasproti dragi sestri Črnogori. Sedaj še le se razvijajo in ojačijo vezi, ki jih nihče več ne bo mogel pretrgati.

S tem sporazumom so pretrgane vse tuje intrige. Bodočnost Srbije in Črnogore se bo odslej nahajala v rokah njenih sinov, od čigar treznosti in razumnosti bo odvisno, kdaj se uresničijo vse legitime želje toliko izkušane srbskega plemena.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Listi javljajo, da je protokol o mejnem sporazumu med Srbijo in Črnogoro že podpisan.

MATERIJALNE ŽRTVE SRBIJE V VOJNI S TURČIJO.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Izdelan je natančen račun o materialnih žrtvah Srbije v vojni s Turčijo, namreč o izdatkih v gotovem denarju, o izgubah na materijalu (orožje in drugo), izguba živine in o invalidskih podporah. Vse to znaša naravnost ogromni znesek 415 milijonov dinarjev!

Te žrtve ne bi bile niti od daleč tako velike, ko ne bi morala Srbija pomagati vsem svojim zaveznikom, radi katerih (posebno radi Bolgarov) je morala držati pod orožjem in hraniti skozi dolge mesece 402000 vojakov. In vse to samo radi bolne ambicije bolgarskega kralja, ki je hotel na vsak način osvojiti Odrin, ki bi ga Bolgarska dobila takoj.

Materijalna izguba v vojni z Bolgarsko še ni izračunana in ravno tako tudi ne ona v kazenski ekspediciji proti Albancem. Tudi tukaj izguba ni bila majhna.

Najtežje so pa številne človeške žrtve, ki se ne dajo nadomestiti.

DEMOBILIZACIJA V SRBIJI.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Ministrski svet je sklenil, da se čim prej izvrši demobilizacija čet, ki so bile poslone proti Arnautom in da se pusti v novih krajih samo toliko vojaštva, kolikor je neobhodno potrebno za čuvanje reda in miru.

SRBIJA IN ITALIJA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Listi se pečajo obširno s pisanjem italijanskih listov ki se prilizujejo Srbiji in pišejo, da Italija nikdar ni sovražno nastopila proti Srbiji. Tukajšnji listi zavračajo te trditve italijanskih listov in pravijo, da so se Italijani zmotili, ko so mislili, da bodo mogli igrati dolgo svojo dvolično ulogo nasproti Srbiji, kateri so javno izražali svoje simpatije, na tihem so pa intrigirali in rovarili proti nji kjer in kolikor so le mogli. Srbi tega nikdar ne bodo pozabili in Italijani bo-

do čutili posledice svoje zahrbtne politike nasproti Srbiji. Čutili bodo to tam, kjer jih bo to najbolj zadelo — na gospodarskem polju, ker jim bodo prekrižani vsi računi o osvojitvi srbskega trga. Italijanski eksporterji dobijo v Srbiji, ko bodo ponujali svoje blago, soglasen odgovor: pojdite v Albanijo!

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložil znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mirna stranka išče lepo sobo s kuhinjo. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 1082-3

Proda se leseno steno 4 m dolgo in 2 m visoko, peč za s koksom kurit in dobro ohranjeno zimsko sukno po nizki ceni. Več se izve pri Josipu Ahčinu, krojaču, Jurčičev trg šte. 3. 1086-3

Mirna stranka išče srednje stanovanje za februar. Naslov pove »Prva anončna pisarna«. 1087-1

40—50 K tedensko,

tudi kot trajni stranski zaslužek si lahko vsakdo brez kapitala, brez motenja v svojem poklicu in brez truda prisluži. Pojasnila daje brezplačno Ignac Alt-hammer, Königinhof a/Elbe 632.

Resna

ženitna ponudba.

Mlad trgovec z dobro idočo trgovino se želi radi pomanjkanja časa seznaniti z gospodično slovenske narodnosti. Javijo naj se samo resne ponudbe. Tajnost zadržana!

Ponudbe pod šifro Mimoso 10/10 pošto ležeče glavna pošta Ljubljana.

Nič več : : : : : draginje!

Vsako sredo in soboto se prodajajo ostanki različnega blaga za obleke in perilo skoro polovico ceneje kakor v celih kosih pri tvrdki

„Hermes“ brata Wokač Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju
— (nasproti glavne pošte). —

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Danes ter vsako nadaljno soboto in nedeljo se dobe sveže krvave, jetrne in mesene

klobase.

Točim pristni cviček iz Gadove peči in druga štajerska in goriška vina.

Za obilen obisk se priporoča

Joško Jebačin,
Dolenjska cesta.

Izlet na Brioni!

Uljudno naznanjam, da se izlet na Brionske otoke ne vrši 15. novembra, ampak v sredo in četrtek dne 19. in 20. novembra t. l. in sicer s sledečim vspešnim.

19. novembra odhod z brzovlakom, ki odpelje iz Ljubljane ob 6.30 uri zjutraj. V Divači je zajutrek.

V Pulju pride vlak ob 1.41 uri popoldne.

V Pulju ogled znamenitosti, kakor: arsenala, vojnih ladij itd. Drugi dan, 20. novembra odpluje parobrod ob 9. uri dopoldne na Brione, eno uro morske vožnje.

Na Brionih je skupni obed.

Odhod iz Brionov je ob 5. uri popoldne, iz Pulja se odpeljemo z brzovlakom ob 6.38 popoldne domu.

Pelje se pa vsak posameznik lahko poljubno, da je le 20. novembra na Brionih

Izleta se smejo udeležiti tudi negostilničarji in dame. Opomniti je, da bodo stroški neznatni.

Vsak udeleženec naj blagovoli naznaniti udeležbo vsaj do 14. novembra spodaj podpisanemu.

Z velespoštovanjem

A. MILAVEC, Logatec.

Več tisoč

pletelih jopic v vseh barvah,
posebno sivih, poprej K 16.—, sedaj K 8.—.

Moških klobukov
vsakovrstnih fason, poprej K 6.—, sedaj K 3.—.

Klobukov za dečke
poprej K 4.—, sedaj K 2.—.

Klobukov za otroke
poprej K 2.—, sedaj K 1.—.

Največja izbira dežnih plaščev
za dame in gospode
poprej K 20.—, 30.—, sedaj K 14.—.

Zaradi ogromne zaloge zimske konfekcije
oddajam blago za polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3
je imela koncem leta 1912 denarnega prometa
660 milijonov kron, 42 milijonov kron vlog in
1 milijon 330 tisoč kron rezervnega zaklada.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. — Vložen denar obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. — Pripljuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. — Hranilnica je pupilarno varna. — V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. — Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. — Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 1/4 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

∴ Posoja tudi na menice in vrednostne papirje. ∴

Moderne srajce, bele in barvaste,

tenniske, lovske, hribolazke, mrežaste, in vse druge vrste z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice i. t. d. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti po zelo skromnih in stalnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.